K. 537. Stela from Hospital East of Ta Keo Temple (inscription of hospital of King Jayavarman VII), 1108 Śaka

Kunthea Chhom

Author of digital edition: Kunthea Chhom

Identifier: DHARMA_INSCIK00537

Repository: Khmer (tfc-khmer-epigraphy)

File path: texts/xml/DHARMA_INSCIK00537.xml

Language: Sanskrit [Khmer]

Commit: 2026-11-04 14:13 (9350a79), last modified 2026-09-17 01:54 (2c24a58)

Palaeographic description

The *akṣara*s are of square form which is characteristic of the script belonging to the reign of Jayavarman VII.

Edition

1. Anuṣṭubh

〈A1〉 〈Face A〉 〈Column a〉 // ◉ namo vuddhāya nirmmāṇa-
〈Column b〉 -dharmma-sāmbhoga-mūrttaye
〈A2〉 〈Column a〉 bhāvābhāva-dvayātīto
〈Column b〉 dvayātmā yo nirātmakaḥ

2. Anuṣṭubh

〈A3〉 〈Column a〉 ◉ bhaiṣajyaguru-vaidūryya-
〈Column b〉 -prabharāja-jinan name
〈A4〉 〈Column a〉 kṣemārogyāṇi janyante
〈Column b〉 yena nāmāpi śr̥ṇvatām·

3. Upajāti

〈A5〉 〈Column a〉 ◉ śrīsūryyavairocanacaṇ¡dd!〈ḍ〉arociḥ
〈Column b〉 śrīcandravairocanarohiṇīśaḥ
〈A6〉 〈Column a〉 rujāndhakārāpaharau prajānā(ṁ)
〈Column b〉 mun(ī)ndra-meror (ja)yatām upānte

4. Upajāti

〈A7〉 〈Column a〉 ◉ Āsīn nr̥paś śrīdharaṇīndravarmma-
〈Column b〉 -devātmajaś śrījayava(rm)madevaḥ
〈A8〉 〈Column a〉 jāto jayāditya-(pureśva)rāyāṁ
〈Column b〉 vedāmvaraikendubhir āpta(rā)jya(ḥ)

5. Upajāti

〈A9〉 〈Column a〉 ◉ niśśeṣarājanya-śirovataṁsa-
〈Column b〉 -pādāmvujas saṁyati saṁhr̥tāriḥ
〈A10〉 〈Column a〉 paryyagrahīt sad-guṇa-ratna-bhūṣāṁ
〈Column b〉 yat-kīrtti-hā(rā)ṁ vasudhāṅganāṁ yaḥ

6. Upajāti

〈A11〉 〈Column a〉 ◉ sadāmudā varddhita-dāna-vāri〈Column b〉s
sadāna-va(r)ddh(i)-priya-saṁpadāḍhyaḥ
〈A12〉 〈Column a〉 Iṣṭyāhavaiḥ kliṣṭa-surārikānto
〈Column b〉 yaḥ kr̥ṣṇa-kalpo 'py avadātavarṇaḥ

7. Upajāti

〈A13〉 〈Column a〉 ◉ yaṁ vīkṣya kāntyā vijitañ ca kāmam·
〈Column b〉 vuddhveva dhāmnā vijite 'pi nāme
〈A14〉 〈Column a〉 śucan tyajantyo nijanāma (sā)rthaṁ
〈Column b〉 vandhīkr̥tāripramadāḥ pracakruḥ

8. Upajāti

〈A15〉 〈Column a〉 ◉ puṇyāyu(ṣa)ḥ kṣīṇatayā yuge 'ntye
〈Column b〉 kṣayaṅ gatāyāṁ kṣayavat prajāy(ā)m·

〈A16〉 〈Column a〉 prajāpatiḥ prāgyu(ga)vad vitene
〈Column b〉 yo ’bhyutthitiṁ pūrṇavṛṣāṁ samṛddhām·

9. Upajāti

〈A17〉 〈Column a〉 ⦿ Ṛddhyā svarggīkṛtāṁ pṛthvīṁ
〈Column b〉 matvā maraṇadūṣitām·
〈A18〉 〈Column a〉 martyānām amaratvāya
〈Column b〉 yo ’diśad bhe(ṣa)jāmṛtam·

10. Anuṣṭubh

〈A19〉 〈Column a〉 ⦿puṣyaṅ kṛtī kṛtīkṛtya
〈Column b〉 pūrṇāṅgaṁ yo ’karod vṛṣam·
〈A20〉 〈Column a〉 rāja-v(ai)dyā-(c)ikitsyāṅghri-
〈Column b〉 -bhaṅgan tri-yuga-doṣataḥ

11. Anuṣṭubh

〈A21〉 〈Column a〉 ⦿ jitvānya-go-pativṛṣaṁ
〈Column b〉 svairan tri-bhuvanāṅgane
〈A22〉 〈Column a〉 jṛmbhate ninadan dhīraṁ
〈Column b〉 vṛṣo yat-puṣkalīkṛtaḥ

12. Anuṣṭubh

〈A23〉 〈Column a〉 ⦿dehi(nā)n deha-rogo ya〈Column b〉n
mano-rogo rujattarām(·)
〈A24〉 〈Column a〉 rāṣṭradu(ḥkhaṁ) hi bhartṛṇā〈Column b〉n
duḥkhan duḥkhan tu nātmanaḥ

13. Anuṣṭubh

〈A25〉 〈Column a〉 ⦿ Āyu(rvved)āstra-vedeṣu
〈Column b〉 (v)aidya-vīrair vviśāradaiḥ
〈A26〉 〈Column a〉 yo ’(gh)ātayad rāṣṭra-rujo
〈Column b〉 rujārīn bheṣajāyudhaiḥ

14. Anuṣṭubh

〈A27〉 〈Column a〉 ⦿sa(r)vv(e)ṣā(m apa)rādhān ya〈Column b〉s
sa(r)vvataḥ pa(r)iśodhayan·
〈A28〉 〈Column a〉 y(u)gāparādhe na rujā〈Column b〉m
aparādhān vyaśodhayat·

15. Anuṣṭubh

〈A29〉 〈Column a〉 ⦿sārogyaś(ā)laṁ parito
〈Column b〉 bhaiṣajya-sugataṁ vyadhāt·
〈A30〉 〈Column a〉 sārd(dha)ñ jinaurasābhyāṁ ya〈Column b〉s
sadā-śāntyai prajā-rujām·

16. Anuṣṭubh

〈B1〉 〈Face B〉 〈Column a〉 ⦿ sa vyadhād idam ārogya-
〈Column b〉 -śālaṁ sa-sugatālayam·
〈B2〉 〈Column a〉 bhaiṣajya-sugatañ ceha
〈Column b〉 (d)ehāmvara-hṛd-indunā

17. Anuṣṭubh

〈B3〉 〈Column a〉 ⦿ so 'tiṣṭhipad imau cātra
〈Column b〉 rogiṇāṁ roga-ghātinau
〈B4〉 〈Column a〉 śrīmantau sūryya-candrādi-
〈Column b〉 -vairocana-jinātmajau

18. Anuṣṭubh

〈B5〉 〈Column a〉 ⦿ cikitsyā Atra catvāro
〈Column b〉 varṇā dvau rāja-vaidyakau
〈B6〉 nar¡a!〈ā〉ṣ ṣoddaśa nāryyo dvā-
〈Column b〉 -daśāpy auṣadha-dāyinaḥ>

19. Anuṣṭubh

〈B7〉 〈Column a〉 ⦿ vāri-tāpauṣadhotpeṣa-
〈Column b〉 -pāka-lepakaraḥ punaḥ
〈B8〉 〈Column a〉 Ekaśaḥ parisaṁkhyātā〈Column b〉s
strī-puṁsā-viṁśatir janāḥ

20. Anuṣṭubh

〈B9〉 〈Column a〉 ⦿ Idan nṛpa-nidher grāhya〈Column b〉n
tri-velaṁ prati-vatsaram·
〈B10〉 〈Column a〉 praty-ekañ caitra-pūrṇamyāṁ
〈Column b〉 śrāddhe cāpy uttarāyaṇe

21. Anuṣṭubh

〈B11〉 〈Column a〉 ⦿ gobhikṣā(ḥ ka)lpitās tisro
〈Column b〉 'py ekaśo 'rddha-tri-vimvikāḥ

〈B12〉 〈Column a〉 māṣas tv ekormmikā rakta-
〈Column b〉 -pārśva-citrāmvara-dvayam·

22. Anuṣṭubh

〈B13〉 〈Column a〉 ⦿ dhautāmvaraṁ pañca-yugaṁ
〈Column b〉 takkan daśapalair mmitam·
〈B14〉 〈Column a〉 sikthan tu ṣoddaśa pala〈Column b〉ñ
candanan tu catuṣpalam·

23. Anuṣṭubh

〈B15〉 〈Column a〉 ⦿ ṣaṭ-prasthā madhunaḥ proktā〈Column b〉ṣ
ṣaṭ-prasthāni tilāni ca
〈B16〉 〈Column a〉 ghṛtan dvi-prasthakan triṁśa〈Column b〉t-
palā kr̥ṣṇāpy athauṣadham·

24. Anuṣṭubh

〈B17〉 〈Column a〉 ⦿ yavānī-pippalīreṇu-
〈Column b〉 -punnāgā Ekaśaḥ palaṁ
〈B18〉 〈Column a〉 Ekamāṣan tu karpūraṁ
〈Column b〉 ṣaṭ tu jātiphalāny api

25. Anuṣṭubh

〈B19〉 〈Column a〉 ⦿ kottha-jīrṇa-kṣāra-hiṅgu-
〈Column b〉 -praty-ekan tac-catuṣṭayam·
〈B20〉 〈Column a〉 dvi-pādaṁ śarkkarāyas tu
〈Column b〉 proktaṁ pala-catuṣṭayam·

26. Anuṣṭubh

〈B21〉 〈Column a〉 ⦿ jala-sattvā dan(da)ṅsākhyā
〈Column b〉 daśākhyātā Athaikaśaḥ
〈B22〉 〈Column a〉 śrī(v)āsañ candanan dhānyaṁ
〈Column b〉 śata-(puṣpaṁ) pala-dvayam·

27. Anuṣṭubh

〈B23〉 〈Column a〉 ⦿ Elānāgara-karkola-
〈Column b〉 marica(ṁ) prastha Ekaśaḥ
〈B24〉 〈Column a〉 dvi-prasthau tv ekaśaḥ proktau
〈Column b〉 (dvau) pracīvalasa(r)ṣapau

28. Anuṣṭubh

〈B25〉 〈Column a〉 ⦿ tvak trimuṣṭiraśīt¡ī!〈i〉s tu
〈Column b〉 pathyā-dar(v)vī-catuś-chidā
〈B26〉 〈Column a〉 kandāṅ harlāyjansyaṅ dāru-
〈Column b〉 -cchavyan tri-palam ekaśaḥ

29. Anuṣṭubh

〈B27〉 〈Column a〉 ⦿ Arddha-tri-palako mittra-
〈Column b〉 -devaṣ ṣaṭ-kuduvaṁ madhu
〈B28〉 〈Column a〉 tāvān guddo 'tha sauvīra〈Column b〉m
arddha-tri-prasthakaṁ smr̥tam(·)

30. Anuṣṭubh

〈B29〉 〈Column a〉 ⦿ Idan tu deva-pūjāṅśaṁ
〈Column b〉 praty-avdaṁ parikalpitam·
〈B30〉 〈Column a〉 Arddha-tri-vimvaṁ pratyekaṁ
〈Column b〉 gobhikṣe dve p(r)akalp[i]tam·

31. Anuṣṭubh

〈C1〉 〈Face C〉 〈Column a〉 ⦿ Ekan triṁśat palan tāmra-
〈Column b〉 -bhājanan trapu-bhājana(m·)
〈C2〉 〈Column a〉 Ekam arddha-tri-kaṭṭīkaṁ
〈Column b〉 śveta-citrā(ṁ)śuka(ṁ) dvaya(m·)

32. Anuṣṭubh

〈C3〉 〈Column a〉 ⦿ dvā-viṅśatis tu yugalā-
〈Column b〉 -(n)y aṣṭa-(ha)sta(ka)-vāsasā(m·)
〈C4〉 〈Column a〉 dvā-triṁśat kaṭṭikaṁ saktha〈Column b〉n
(dv)i(-pā)da(ñ ca) dvi-māṣakam·

33. Anuṣṭubh

〈C5〉 〈Column a〉 ⦿ va(ttir) dv(i)kaṭṭī dvi-palā
〈Column b〉 tri-(p)ādā ca tri-(mā)ṣikā
〈C6〉 〈Column a〉 Eka-pādaika-māṣonaṁ
〈Column b〉 takka(n) t(v ard)dhāṣṭa-kaṭṭikam·

34. Anuṣṭubh

〈C7〉 〈Column a〉 ⦿ sapta-kaṭṭī sapta-palā
〈Column b〉 (kr̥ṣṇā-pāda)s (sa)māṣakaḥ

〈C8〉 〈Column a〉 (Aṣṭā-)triṁśat śataṁ khāryya〈Column b〉s
sa(p)ta prasthāś ca ta¡nd!〈ṇḍ〉ulā(ḥ)

35. Anuṣṭubh

〈C9〉 〈Column a〉 ◉ dhānā-priyaṅg(ū)-mudgā dvā-
〈Column b〉 -(da)śa-prasthā dvi-kauduvāḥ
〈C10〉 〈Column a〉 praty-ekaṁ (v)rīhayo droṇa-
〈Column b〉 -dvaya-yuktaika-khārikāḥ

36. Anuṣṭubh

〈C11〉 〈Column a〉 ◉ sapta-prasthās tri(kudu)vā
〈Column b〉 lājā (ma)dh(u)-guddau (punaḥ)
〈C12〉 〈Column a〉 ṣadd(gha)ṭāv ekaśo 'n(yū)no
〈Column b〉 tri-(ga)ndū(ṣa-)dv(i)-kauduv(ai)ḥ

37. Anuṣṭubh

〈C13〉 〈Column a〉 ◉ ghṛ(ta)sya (d)vā-daśa (ghaṭā)〈Column b〉s
tathā prasthās trayodaśa
〈C14〉 〈Column a〉 kud(uvau) dv(au) ca (gandū)ṣā
〈Column b〉 dvā-(da)śāpi prakalpitāḥ

38. Anuṣṭubh

〈C15〉 〈Column a〉 ◉ ta(roḥ) phalānaṁ gaṇitāḥ
〈Column b〉 khārikāḥ pañca-viṁśat(i)ḥ
〈C16〉 〈Column a〉 ku(ṣma)ndā(ni da)śa dvau tu
〈Column b〉 (varāh)au parikalpitau

39. Anuṣṭubh

〈C17〉 〈Column a〉 (◉ ṣaṭ-sahasrī) punaḥ (pūga)-
〈Column b〉 -phalānāṁ sa-catuś-śatī
〈C18〉 〈Column a〉 (catur-vviṁśati-saṁ)khyātā
〈Column b〉 mukha-vāsāḥ prakalpitāḥ

40. Anuṣṭubh

〈C19〉 〈Column a〉 (◉ catuś-śatā) s tathaikā ca
〈Column b〉 laghu-pattrasya muṣṭayaḥ
〈C20〉 〈Column a〉 (E)ka(śaḥ pa)ttra-śataka〈Column b〉ñ
catvāriṁśat t(u) śeṣitāḥ

41. Anuṣṭubh

〈C21〉 〈Column a〉 ⦿ (Aṣṭā-ṣaṣṭi-)śatī (rambhā)-
〈Column b〉 -pattrāṇā(ṁ) v(iṁ)śatī Api
〈C22〉 〈Column a〉 vana-(pa)ttrāṇi ṣaṭtriṁśa〈Column b〉t
sahasrāṇi tu saṁkhyayā

42. Anuṣṭubh

〈C23〉 〈Column a〉 (⦿ syu)ṣ ṣaṭ-triṁ(śac-cha)tā (vaṁśa)-
〈Column b〉 -śalākāḥ pañca-kaṭṭikam·
〈C24〉 〈Column a〉 vāṇa-pattra(ṁ) pañcadaśa-
〈Column b〉 -palañ cāpi dvi-pādakam(·)

43. Anuṣṭubh

〈C25〉 〈Column a〉 ⦿ Edhās sapta-sahasrāś (ca)
〈Column b〉 (vahner nava)śatā Api
〈C26〉 〈Column a〉 viṁ(śa)ti(ś cāg)nirakṣai(dhā)〈Column b〉s
tri-(śa)tāṣ ṣaṣṭir eva (ca)

44. Anuṣṭubh

〈C27〉 〈Column a〉 ⦿ Eka-viṁśati-bhāras tu
〈Column b〉 (p)roktā nava-tulā Api
〈C28〉 〈Column a〉 pākaidhāḥ pari-saṁkhyātā〈Column b〉(s)
(ta)thā dvā-daśa kaṭṭikāḥ

45. Anuṣṭubh

〈C29〉 〈Column a〉 ⦿ pañcātra vāsi-gaṇaka-
〈Column b〉 -pramukhā dharmma-dhāriṇaḥ
〈C30〉 〈Column a〉 niyojanīyāś śrīrāja-
〈Column b〉 -vihāra-dhyāpakena te

46. Anuṣṭubh

〈D1〉 〈Face D〉 〈Column a〉 ⦿ tatredaṁ vāsigaṇake
〈Column b〉 varṣe varṣe prakalpita(m·)
〈D2〉 〈Column a〉 saptaviṁśati gobhikṣā
〈Column b〉 Ekaśo ’rddhatrivimvikā

47. Anuṣṭubh

〈D3〉 〈Column a〉 ⦿ vṛhadvṛ(ha)tikās tisro
〈Column b〉 yugalāni tu vāsasām(·)

〈D4〉 〈Column a〉 pañcāśad daśa(has)tānaṁ
〈Column b〉 sārddhāni parisaṁkhyayā

48. Anuṣṭubh

〈D5〉 〈Column a〉 ◉ praty-ekan ¡vd!〈dv〉ā-daśa-pale
〈Column b〉 takka-kṛṣṇe prakalpite
〈D6〉 〈Column a〉 catasraḥ kaṭṭikāḥ pātra-
〈Column b〉 -trayasya trāpuṣasya tu

49. Anuṣṭubh

〈D7〉 〈Column a〉 ◉ Eka-viṁśati-khāryyas tu
〈Column b〉 ta¡nd!〈ṇḍ〉ulāḥ parikalpitāḥ
〈D8〉 〈Column a〉 praty-avdaṁ vāsiṣu catu-
〈Column b〉 -rṣv idan dātavyam ekaśaḥ

50. Anuṣṭubh

〈D9〉 〈Column a〉 (◉) vāsasān daśa(ha)stānaṁ
〈Column b〉 yugmāni daśapañca ca
〈D10〉 〈Column a〉 tisr(o) vṛhatyas tripale
〈Column b〉 takkakṛṣṇe tathaikaśaḥ

51. Anuṣṭubh

〈D11〉 〈Column a〉 ◉ Arddha-dv(i)-kaṭṭikaṁ pātra-
〈Column b〉 -trittayan trāpuṣaṁ smṛtam·
〈D12〉 〈Column a〉 Atha dvā-daśa khārīkā〈Column b〉s
ta¡nd!〈ṇḍ〉ulāḥ parikalpitāḥ

52. Upajāti

〈D13〉 〈Column a〉 ◉ vadanya-vṛṇ¡d!〈ḍ〉(ā)grasaro 'pi rājā
〈Column b〉 pra(j)ārtha-cintā-janitārthi-bhāvaḥ
〈D14〉 〈Column a〉 bhūyo 'py asau yācata Ity ajasraṁ
〈Column b〉 praditsataḥ (ka)mvuja-rā(ja)siṁhān(·)

53. Upajāti

〈D15〉 〈Column a〉 ◉ kṛtaṁ mayaitat sukṛtaṁ bhavadbhi〈Column b〉s
saṁrakṣaṇīyaṁ bhavadīyam etat·
〈D16〉 〈Column a〉 puṇyasya kartuḥ phala-bhāk prakṛṣṭaṁ
〈Column b〉 saṁrakṣitety uktam idaṁ hi vṛddhaiḥ

54. Upajāti

〈D17〉 〈Column a〉 ⦿ yo rājadhānyān nihitaḥ prabhutve
〈Column b〉 mantrī sa Evāt(ra) niyojanīyaḥ
〈D18〉 〈Column a〉 na preṣitavyā Iha karmma-kārāḥ
〈Column b〉 karādi-dāneṣu na cānya-kāryye

55. Upajāti

〈D19〉 〈Column a〉 ⦿ praty-agradoṣā Api dehinas te
〈Column b〉 na daṇ¡d!〈ḍ〉anīyā Iha ye praviṣṭāḥ
〈D20〉 〈Column a〉 te daṇ¡d!〈ḍ〉anīyās tu na marṣaṇīyā
〈Column b〉 ye prāṇi-hiṁsāniratā Ihasthāḥ

56. Upajāti

〈D21〉 〈Column a〉 ⦿ jagad-dhitātyartha-tṛṣas sa rājā
〈Column b〉 punar vabhāṣe praṇidhānam etat·
〈D22〉 〈Column a〉 bhavāvdh(i)-magnāñ janatāṁ samastā〈Column b〉m uttārayeyaṁ sukṛtena tena

57. Upajāti

〈D23〉 〈Column a〉 ⦿ ye kamvujendrāḥ kuśalānuraktā
〈Column b〉 Imāṁ pratiṣṭhāṁ mama rakṣitāraḥ
〈D24〉 〈Column a〉 te sānvayāntaḥ-pura-mantri-mittrā
〈Column b〉 nirāmayaṁ mokṣa-puraṁ labheran·

58. Sragdharā

〈D25〉 ⦿ nānā-divyāṅganābhir viracita-ratibhir bhūri-divyopabhogai〈D26〉r dīvyeyur divyade(h)ā divi ditidanujāṁs tejasā tejayantaḥ
〈D27〉 dārḍhyan nītvā samantād acalitam aniśaṁ rakṣayā svaḥprayāṇe
〈D28〉 ye niśrenīkariṣyanty akuśa(ladala)na(ṁ) puṇyam etan madīyam(·) ⇝

Commentary

〈A5〉 There is no space between the *pāda*s a and b.

〈A19〉 The term *puṣyaṁ* can also be read *puṣyāṁ*.

〈B2〉 According to an unpublished manuscript of Claude Jacques, the *pāda* d should read *vedāmvara-hṛd-indunā* instead.

Bibliography

Edited preliminarily by Kunthea Chhom from the estampage EFEO n. 296.